

Vera Pyanzina: *Autorský mýtus v postmoderním románu*

(oponentský posudek diplomové práce na oboru Komparatistika na FF UK v Praze)

Cíl práce, její účel a směřování

Předložená práce se věnuje produktivnímu a v současnosti i oblíbenému tématu postmoderního vyprávění, které nějakým způsobem pracuje s tradičními prvky, postupy či podobami vyprávění mýtického, zároveň ale jde o vyprávění přiznaně individuální, autorské. Do této problematiky nabízí diplomová práce Very Pyanziny jakýsi funkční úvod, v němž se mapování teoretických východisek pojí s konkrétní interpretací několika příznačných děl. Práce tedy má tradiční kompoziční směřování „od teorie k praxi“

Metodologie

Jde o práci přehledovou, která se snaží nabídnout ucelenou mapu „příběhu“ uvažování o pojetí a roli mýtu v moderní literární vědě a antropologii, a do něho pak zasadit specifickou cestu k autorskému mýtu. Díky tomuto postupu práce funguje jako rozsáhlé slovníkové heslo. Opírá se o tvrzení jednotlivých autorit, z nichž pak skládá chronologicky koncipovanou mozaiku cesty k víceméně artikulovanému pojetí autorského mýtu. Role autorky je vědomě a cíleně omezena do pozice „průvodce“ tímto příběhem – svědčí o tom i slovník výkladové dikce, s nímž se přechází od jednoho pojetí k druhému – „V tomto krátkém přehledu vývoje pojetí mýtu nelze nezmínit“, „další klasifikaci a zajímavý pohled na mýtus přináší“, „nejprve se podíváme“, „další [...] nalézáme“ atp.

Práce s odbornou literaturou

Práce bere v potaz veškerou odbornou literaturu, která explicitně s tématem souvisí, a této literatuře dává dostatečný prostor. Autorka ji konspektuje, parafrázuje a cituje přesně; snad až příliš, takže se možná až zbytečně vytrácí vlastní výkladový hlas, který se projevuje maximálně formou komentáře a stylem, který jednotlivé prvky mozaiky lepí dohromady. V tomto ohledu mám dílčí výhradu vůči potřebě uvozovat první výskyt jednotlivých teoretiků adjektivní charakterizací jejich profesně geografické příslušnosti – např. „Americká literární vědkyně Dorrit Cohnová“ (s. 37). Tyto charakterizace jsou vždy více či méně problematické a pro modelového čtenáře takovéto diplomové práce jsou zcela zbytečné.

Styl a prezentace

Práce poněkud doplácí na to, že si zvolila žánr přehledové, mapující práce. Nabízí kumulaci lineárně rozvíjených tvrzení, jež parafrázuji základní ideje, rysy či terminologii pojetí, jež přispívají k soudobému vymezení mýtu obecně a autorského mýtu zvláště. Těmto tvrzením nelze nic vytknout, jsou vesměs pravdivá a relevantní, ale dikci celé práce chybí intelektuální jiskřivost, nápaditost a kreativní překvapivost. Na vině je zcela viditelně i fakt, že čeština není rodným jazykem autorčiným – musí proto při psaní část své energie věnovat hledání adekvátních jazykových a stylových vyjádření, a nemůže tudíž veškerou energii věnovat promýšlení tématu. Byť diplomová práce občas vykazuje znaky jazykově dosti kostrbatého stylu, je nesporně třeba ocenit, že autorka zvolila zjevně cestu napsat práci v češtině, namísto aby ji napsala v rodném jazyce a poté si ji nechala přeložit roditelým mluvčím. Z tohoto důvodu vnímám jazykový handicap jako fakt, který nemůže autorka nijak ovlivnit, a nezahrnuji jej do hodnocení práce.

Celková koherence a akademická disciplinovanost

Práce se rozhodně vyznačuje respektem k literárněvědným autoritám; možná až přílišným. Jak již bylo řečeno, vlastní výkladový hlas autorčin za těmito autoritami zvláště v první, teoretické části práce poněkud zaniká. Autorka respektuje, že je třeba probrat vše podstatné a že teprve sumarizace veškeré relevantní teorie nám dává oprávnění vydat se k interpretační praxi. Proto druhá, interpretační část působí mnohem živěji, nápaditěji. Jsou v ní přesná a ne vždy obecně známá a sdílená pozorování dílčích rysů zvolených textů, jsou zde pěkné charakterizace a dynamizuje se tady i celý postup, který přestává mechanicky respektovat chronologii. Zde se konečně dostává ke slovu vsutku komparativní myšlení. Z odborné literatury se zde bere do úvahy a zmiňuje jen to, co je vůči danému textovému rysu vsutku relevantní, práce se pohybuje v dynamické rovnováze mezi pozorností věnovanou konkrétním rysům textu a zobecňujícími interpretačními závěry.

Akademická disciplinovanost se nicméně poněkud vytratila z edičního ztvárnění práce. Práce bohužel nerespektuje grafický ani bibliografický úzus našeho oboru i našeho ústavu. Názvy děl namísto kurzívy dává do uvozovek, poznámky pod čarou využívá vesměs pro bibliografické odkazy, byť právě tento typ práce by mohl využít spíše harvardský styl jmenného odkazu v závorce za citovaným textem a poznámky pod čarou by mohl věnovat vlastnímu komentování a dovysvětlovávání. Občas lze evidovat chyby ve jménech („Claud“ Lévi-Strauss, s. 13; „Assman“, s. 85), stejně jako rozkolísaný úzus i v rámci jediného Soupisu literatury – druhé knižní vydání je u Barthesových *Mytologií* evidováno slovně („Druhé vydání v českém jazyce“, zatímco jen o stránku dál u Hodrové nacházíme vyjádření číselné („Vyd. 2.“).

Práci hodnotím jako přínosnou tím, že přispívá ke specifikaci dosud poněkud vágně užívaného pojmu autorského mýtu, a že především v interpretační části ukazuje, že tento pojem může opravdu být interpretačně přínosný a nabídnout nám koherentní a produktivní způsob čtení a výkladu určitých děl. **Jednoznačně ji doporučuji k obhajobě** a navrhuji její hodnocení známkou **výborně nebo velmi dobře** s tím, že rozhodnout o známce by měl průběh obhajoby.

V Praze dne 6. 9. 2016

Prof. PhDr. Petr Bílek, CSc.